

Beleidsregel deel 6 Geclusterd Wonen Beschermd Thuis

Inleiding

Vanuit de gemeente Zwolle zetten we in op de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis. Hiermee beogen we passende zorg voor (psychisch) kwetsbare inwoners, een doorgaande lijn van lichtere ondersteuning naar zware zorg, op- en afschaalbaar naar behoefte, zorg die aansluit op de ondersteuning, match tussen zorgbehoefte van kwetsbare inwoners en hun woonplek en dus het voorkomen van gedwongen verhuizingen. Een aanzienlijk deel van deze beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis maken we door middel van het product Geclusterd Wonen Beschermd Thuis (GWBT).

Geclusterd Wonen Beschermd Thuis is een 'maatwerkvoorziening' die aangeboden wordt binnen de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis. Toegang tot deze maatwerkvoorziening vindt plaats door het Sociaal Wijkteam (SWT). Om gebruik te kunnen maken van deze voorziening is een beschikking noodzakelijk. De aanmeldingsprocedure voor een Inwoner tot een maatwerkvoorziening staat beschreven in de Beleidsregel "Toelichting op procedure aanvragen Wmo-voorziening bij verordening maatschappelijke ondersteuning DEEL 0". Uitgangspunt vormt hierbij artikel 2.3.2. eerste lid van de Wmo 2015.

Bij een toekenning kan een cliënt kiezen uit een van de door de gemeente Zwolle gecontracteerde zorgaanbieders of PGB. De Wmo 2015 en de verordening maatschappelijke ondersteuning van de gemeente Zwolle zijn de juridische kaders die gehanteerd worden bij de afwegingen om al dan niet te besluiten tot het afgeven van een beschikking voor de maatwerkvoorziening GWBT.

1. Wat is Geclusterd Wonen Beschermd Thuis (GWBT)?

Geclusterd Wonen Beschermd Thuis is onderdeel van Beschermd Thuis en voorziet in de behoefte aan beschutte/beschermende woonomgeving. Diverse doelgroepen van inwoners met een psychische kwetsbaarheid zijn zelfstandig genoeg om niet in een 24/7 beschermd wonen setting te wonen maar (nog) niet zo zelfstandig dat zij geheel zelfstandig kunnen wonen met eventueel thuisondersteuning. Het is een doelgroep die de bescherming/beschutting nodig heeft dat door geclusterd wonen geboden kan worden. Bij deze doelgroep ontbreekt vaak een voldoende stevig eigen netwerk wat hen in staat stelt om duurzaam zelfstandig te wonen. Een wooncommunity als GWBT vervult de rol van een sociaal netwerk.

Geclusterd wonen is een woonvorm bestaande uit minimaal 3 woonruimten in één complex. Dit betreft (on)zelfstandige woonruimte waarbij de inwoner zelf verantwoordelijk is voor het betalen van de huur. Het geclusterd wonen bestaat naast zelfstandige woonruimte ook uit gezamenlijke ruimten (afhankelijk van de behoefte van de doelgroep). De nabijheid van zorg en ondersteuning door een vast team van zorgverleners draagt daarnaast bij aan een veilige en sociale omgeving. In GWBT wordt ingezet op community wonen. Het community wonen is gericht op inclusie, zelfstandigheid en sociale interactie. Bewoners kiezen er bewust voor om te wonen in een community. Vanuit een welzijnspartij wordt begeleiding bij het community wonen geboden. Het gebouw, de woning en bij voorkeur ook de woonomgeving dienen voldoende passend te zijn voor de doelgroep. De onderstaande elementen zijn hierbij van belang.

Wederkerigheid/van betekenis zijn

In geclusterd wonen beschermd thuis wordt ingezet op community wonen. Het community-wonen is gericht op inclusie, zelfstandigheid en sociale interactie. Bewoners kiezen er bewust voor om in een community te wonen.

Centraal staat maatschappelijke wederkerigheid; een 'goede buur' zijn. In de community wonen zowel mensen met als zonder ondersteuningsvraag. Op deze manier kunnen mensen (langer) zelfstandig blijven wonen waar 'iets kunnen en willen betekenen voor een ander' onderdeel van uitmaakt.

Geborgenheid

Van een community kan ook geborgenheid uitgaan: bijvoorbeeld sommige groepen jongeren kunnen heel kwetsbaar zijn als ze alleen in de stad wonen waardoor er makkelijk misbruik van hen kan worden gemaakt. Als je in een gemeenschap woont, is er meer omzien naar elkaar en kan de omgeving makkelijker signaleren als het niet goed gaat.

Normaliseren

Onder normaliseren verstaan wij het gebruik van de eigen omgeving en het netwerk om tot oplossingen te komen zodat inwoners mee kunnen (blijven) doen. We zetten in op normaliseren en een mix van vragers (inwoners met een ondersteuningsvraag) en dragers (inwoners zonder ondersteuningsvraag) binnen een woonproject.

2. Voor wie is GWBT?

GWBT is een zelfstandige geclusterde woonomgeving voor mensen met psychische of psychosociale problemen op meerdere leefgebieden, die in staat zijn om de hulpvraag uit te stellen. Zij hebben een beschutte/beschermde woonomgeving en een sociaal vangnet nodig, om zelfstandig wonen mogelijk te maken.

De gezamenlijkheid van bewoners in de vorm van community kan ervoor zorgen dat bewoners elkaar kunnen helpen in lastige situaties, waardoor zwaardere vormen van ondersteuning kunnen worden voorkomen. Er kan een vorm van 24 uren bereikbaarheid van ondersteuning beschikbaar zijn indien nodig.

Het is noodzakelijk dat mensen gemotiveerd zijn om actief onderdeel te zijn van een community. Een community biedt onderlinge betrokkenheid en interactie is van belang om onderdeel te zijn van de community.

3. De inzet van GWBT

Toeleiding

Een inwoner meldt zich bij het SWT (Sociaal Wijkteam). Dit kan via de inloop, website of telefonisch. Er wordt een afspraak gemaakt door het SWT waartoe de inwoner behoort. Tijdens dit gesprek wordt de hulpvraag inzichtelijk gemaakt. Waar mogelijk wordt dit voorliggend opgelost met behulp van de sociale basis. Een volgende stap is inzet van thuisondersteuning. Wanneer de hulpvraag niet in de eigen omgeving kan worden opgelost en er gekeken moet worden naar een woonoplossing wordt de melding doorgezet naar team WMO wonen. Door een medewerker van dit team wordt gekeken naar de hulpvraag in relatie tot wonen. In dit onderzoek worden vragen rondom de noodzaak van 24/7 nabijheid of bereikbaarheid en onplanbare zorg meegenomen om te bepalen of beschermd wonen noodzakelijk is. Ook worden er vragen gesteld over het wonen in een community/GWBT om te bepalen of iemand in zo'n setting past. Een voorziening GWBT is bedoeld voor het realiseren van resultaten bij cliënten op de volgende doelen:

- het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie
- het bevorderen van het psychisch en psychosociaal functioneren
- het bevorderen van woonvaardigheden

Toegangs- en matchingscriteria

De toeleidingscriteria zijn opgenomen in de verordening. Om te zorgen voor een goede toeleiding naar GWBT wordt o.a. gekeken naar of een inwoner in de gemeente Zwolle woont, een ondersteuningsvraag heeft, planbare zorg nodig heeft, een hulpvraag kan uitstellen en in staat is om de huur te betalen. Het is daarnaast van belang dat een inwoner zich inschrijft bij de woningzoeker (platform), zodat voor een goed vervolg kan worden gezorgd als een inwoner na afronding van het traject binnen GWBT, klaar is voor een vervolgstap .

Voor een passende matching met de beschikbare plekken voor GWBT zijn verschillende criteria opgesteld. De criteria kunnen in de loop van de tijd op basis van opgedane ervaringen, beschikbaarheid van en behoefte aan plekken GWBT worden bijgesteld.

Bij de toeleiding naar GWBT wordt ook gekeken naar de thuissituatie van een cliënt. Een thuiswonende cliënt vanaf 21 jaar kan aanspraak maken op GWBT, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om tot eerdere plaatsing over te gaan. De vraag naar woonruimte is groot en het aanbod beperkt. Jongeren verlaten steeds later het (ouderlijk) huis. In 2020 waren jongeren gemiddeld 23,7 jaar toen ze uit huis gingen. Van de 18-jarigen woonde 86,5 procent op 1 januari 2025 nog bij één of beide ouders. Met 25 jaar was dat 34,4 procent (Bron: CBS).

Actuelere cijfers zijn (nog) niet bekend. Gezien de trend van de jaren voor 2020 kan aangenomen worden dat de leeftijd waarop jongeren het huis uit gaan stabiliseert of aangenomen kan worden dat jongeren steeds later het ouderlijk huis verlaten. Om te voorkomen dat GWBT gebruikt wordt om sneller uit huis te kunnen wordt een ondergrens van 21 jaar gehanteerd. De ondergrens ligt lager dan de landelijke (gemiddelde) grens, waarop jongeren het ouderlijk huis verlaten.

Hierdoor is de verwachting dat jongeren eerst zoveel mogelijk vanuit een veilige thuissituatie worden ondersteund. Als we zien dat langdurige thuisondersteuning niet leidt tot meer zelfstandigheid, dan kan vanuit een veilige thuissituatie GWBT een volgende (tussen)stap zijn.

Matchingscriteria (community-perspectief)

De matchingscriteria verschillen per community – lokale woonvorm. De volgende criteria zijn van belang bij het vinden van een community die past bij de inwoner. De kandidaat:

1. Heeft de wens om bij te dragen aan een leefbare, ondersteunende woonomgeving
2. Heeft de bereidheid om aanwezig te zijn bij de (wekelijkse) community-momenten
3. Heeft de bereidheid om mee te doen naar eigen vermogen
4. Heeft de bereidheid of is gemotiveerd voor een daginvulling (werk/vrijwilligerswerk/school/dagbesteding)
5. Matcht met de groep en de overige bewoners (vanuit intake begeleidende partij)
6. Staat open voor diversiteit
7. Matcht qua omgangsvormen, ook met inachtneming van diversiteit
8. Heeft de bereidheid om taken op zich te nemen
9. Heeft passende verwachtingen over delen van voorzieningen
10. Heeft de bereidheid om in dialoog te gaan over persoonlijke en groepsdynamiek
11. Gelooft in inclusie: iedereen hoort erbij, met of zonder beperking/hulpvraag
12. Heeft respect voor verschillen in tempo, mogelijkheden en gedrag
13. Heeft enige mate van zelfredzaamheid (of professionele begeleiding)
14. Heeft respect voor anderen en hun grenzen

*Inclusie, openheid, samenwerking, leren, zelfstandigheid, respect.

4. Opbouw product GWBT

De maatwerkvoorziening GWBT bestaat uit twee onderdelen, die samen het totaalproduct vormen, namelijk:

- A. Integrale Thuisondersteuning
- B. Community

Integrale thuisondersteuning

Binnen GWBT wordt voor de inzet van begeleiding aangesloten bij de arrangementen die ook binnen de maatwerkvoorziening Thuisondersteuning worden gehanteerd. [Zie beleidsregel Integrale thuisondersteuning]

GWBT neemt de activerende arrangementen over uit Thuisondersteuning. De onderliggende systematiek volgt daarmee dezelfde uitgangspunten en werkwijze: resultaatgericht werken met integrale arrangementen aan de hand van resultaatgebieden, type ondersteuning (activerend) en intensiteit (1, 2, of 3).

Community

De kern van GWBT wordt gevormd door de community die een beschermende woonomgeving biedt voor bewoners met een hulpvraag. Bewoners kiezen er bewust voor om in een community te wonen. Vanuit een welzijnsparthij wordt begeleiding bij het community wonen geboden. Tot de algemene kwaliteitseisen behoren een veilige en schone woonomgeving, waar bewoners een eigen unit huren. Met dat laatste kan zowel een kamer (onzelfstandig) als een appartement/studio (wel zelfstandig) worden bedoeld. In alle gevallen heeft men een unieke sleutel van de eigen unit en draagt bij/is medeverantwoordelijk voor het schoon, heel en veilig houden van het woongebouw en de algemene ruimtes. Naast een eigen unit is in het complex een gemeenschappelijke ruimte beschikbaar die bewoners met elkaar delen om ontmoeting met elkaar (en de buurt) te stimuleren. Naarmate de eigen unit minder zelfstandig is, zal er sneller een community ontstaan dan wanneer men alle voorzieningen "in eigen huis" heeft.

5. Inwerkingtreding

Deze beleidsregels treden in werking de dag na publicatie en hebben terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2026.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 17 februari 2026,

P. Snijders, burgemeester,

D. Emmer, secretaris.